

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRTO LETO
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 9 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Po volitvah v Ljubljani.

Dan 28. februarja 1908 je gotovo zgodovinski dan za mesto Ljubljano.

Leta in leta je gospodarila v naši slovenski prestolici — koruptna in teroristična klika takoimenovanih „naprednjakov“ in „svobodomislecev“, in ni ga bilo v teh dolgih letih, ki bi se upal upreti tiranskemu gospostvu te klike. Včerajšnji dan je bilo prvokrat, da je nastopila proti tej, ljubljanskemu meščanstvu narinjeni strahovladi odločna opozicija, kateri je bil namen, otepi ljubljansko meščanstvo pogubnega vpliva te klike ter je postaviti na lastne noge. Bil je to prvi naskok na močno utrjeno postojanko te klike, in reči moramo, da se ji je sicer posrečilo odbiti ta naskok z najskrajnejšimi sredstvi, ali obenem se mora pa tudi priznati, da ta „trdnjava“ ni nepredobljiva, temveč da je le treba s pomnoženimi silami ponoviti ta naskok in uspeh ne bo več izostal.

Skrajna so res bila sredstva, s katerimi se je za sedaj še vzdržala na površju ta klika. S pravo besnostjo se je vrglo glasilo te klike, „Slovenski Narod“, na osebi neodvisnih meščanskih kandidatov. Najnesramnejša laž in najpoddlejša obrekovanje je le mil izraz o vsem tem, kar se je v „Slovenskem Narodu“ pisalo o njih. Ista klika, ki je zase zahtevala, da se ji verjame vsaka beseda, je proglašala z vso doslednostjo tudi najslavesnejšo izjavo neodvisnih kandidatov za laž, imenovala jih lažnjivce in sleparje. Blatila se je do skrajnosti njima čast, izrabljala so se proti njima nepolitična društva, celo slovensko Sokolstvo se je hotelo nahujskati proti neodvisnemu kandidatu, ki je bil toliko „predrzen“, da se je upal kandidirati proti kandidatu vladajoče klike. Glavna njihova vaba za nerazsodne volilce pa je bila izmišljena vest o zvezi neodvisnih kandidatov s klerikalno in nemško stranko. To so bila sredstva, s katerimi so se šele pripravljali za volitve.

Že zdavnaj pred dnevom volitve je začel delovati z vso paro njihov agitacijski aparat. Vse, od župana pa do zadnjega mestnega stražnika in uslužbenca je bilo na delu. Cele trupe plačanih in neplačanih agitatorjev so se gnetle okrog volilcev, in sredstva, katera so se tu uporabljala za pridobitev posameznikov, so bila marsikje takšna, da bi državno pravdnštvo imelo vzroka dovolj, poseči vmes.

Naš list je priobčil več takih dejstev, izmed katerih zopet in zopet poudarjamo oni silni pritisk na vse one, ki

so v svojih službah in svojem obstoju odvisni od vladajoče velike gospode, katerim se je že samo za simpatiziranje z neodvisnimi kandidaturami službeno izrekel ukor. Vse, kar je le količkaj odvisno od te klike in njenih priganjačev, je moralo glasovati in sicer glasovati ne za kandidata svojega prepričanja, temveč za kandidata, katera sta se jim diktirala od zgoraj. O svobodi volitev ni moglo biti niti govora. Potemtakem se ni čuditi, da je več volilcev oddalo odprte glasovnice, da se tako obranijo tudi najmanjše sumnje, da niso glasovali po nalogu svojih „višjih“.

A vse to bi še ne bilo rešilo poloma tega sistema, da ni posegel vmes drug činitelj, in to so — Nemci.

Z velikansko „ogorčenostjo“ nad „narodnimi izdajalci“ se je vrgla med volilce, kakor smo že rekli, vest o zvezi in paktu neodvisnih kandidatov z Nemci, in do zadnjega je bila ta laž vkljub najjasnejšim in najodločnejšim dementijem s strani neodvisnih kandidatov skoraj edino orožje proti njima in marsikdo je iz pravega narodnega navdušenja glasoval proti njima, ker je verjel tej laži. Posrečilo pa se nam je dobiti vpogleda za kulise aranžerjem vse te iz „ogorčenosti“ proti izdajalcem slovenstva“ uprizorjene gonje proti neodvisnim kandidatom, in po vsem tem, kar smo videli in izpoznali, smemo z vso upravičenostjo trditi, da sramotni žig narodnega izdajstva ni zadel neodvisnih kandidatov, temveč le njune nasprotnike.

Ljubljanski Nemci so v svojem glasilu „Deutsche Stimmen“ uradno izjavili, da bodo podpirali neodvisni kandidaturi. Nemških glasov je v Ljubljani gotovo najmanj 600, in če primerjamo s tem številom število nemško pisanih glasovnic, katerih gotovo ni bilo pri posameznih komisijah nad 30, glasečih se na imeni neodvisnih kandidatov torej v vsem ne dosti nad 100, se vprašamo z vsem začudenjem, kam so vendar izginili glasovi vseh onih Nemcev, ki so tudi glasovali, a svoje glasovnice izpolnili slovensko? Po onem uradnem strankinem sklepu ni bilo treba skrivati Nemcem na tak način števila svojih glasov, biti je moral neki poseben vzrok zato, in ta vzrok pa je:

Po zatrdilu Nemcev samih še vedno obstoji zveza med Nemci in takozvanimi slovenskimi „liberalci“, in ta zveza je diktirala Nemcem taktiko pri sedanjih volitvah. S svojo izjavo so pomagali liberalnim kandidatom diskreditirati neodvisna kandidata pred slovenskimi

volilci, zato so tudi oddali za nju nekaj glasov, ali pa so bili ti glasovi oddani od onih Nemcev, ki so smatrali izjavo v „Deutsche Stimmen“ za resno, a sami niso imeli vpogleda v zakulisne mahinacije, oziroma od onih, ki so sicer vedeli, zakaj se gre, pa so bili prepošteni. da bi se dali izrabljati za tak nepošten čin. Vsi drugi nemški glasovi pa so bili s slovensko pisanimi glasovnicami oddani za liberalna kandidata doktor Tavčarja in doktor Trillerja. Inteh glasov, soditi po skoraj popolni udeležbinemških volilcev, ni bilo malo, gotovo pa toliko, da so rešili i dr. Tavčarja i dr. Trillerja ožje volitve.

Dr. Tavčar in dr. Triler sta bila na podlagi že obstoječe zveze in pa posebnega tajnega dogovora z Nemci, torej izvoljena z nemškimi glasovi!

To dejstvo pa še bolj potrjuje drugo dejstvo, da so Nemci tudi podpirali izvolitev liberalnega kandidata za mestno skupino Radovljica-Tržič-Kamnik, dr. Vilfana in sicer s tem, da so posebno v Tržiču, kjer imajo precejšnje število glasov ali glasovali naravnost za dr. Vilfana, ali pa se odtegnili volitvi. Glasovi, ki jih je dobil okrajni glavar Detela v Tržiču, so glasovi klerikalcev. Delalo se je torej po dogovorjenem načrtu.

Ako preudarimo že to in še upoštevamo zraven vse oni brutalni terorizem, s katerim se je pritiskalo na volilce, ako dodamo še ves agitatorični aparat, ako končno konstatiramo, da so s pomočjo ravno tega aparata spravili na volišče vse do zadnjega moža, kar se je dalo spraviti, potem pač lahko rečemo, da pomeni dr. Tavčarjeva absolutna večina 225, in dr. Trillerjeva 151 glasov zelo klaverno zmago, nasprotno pa znatna manjšina neodvisnih kandidatov, da se ruši neomejeno gospostvo sedaj vladajoče klike in da se bo to gospostvo tudi prej ali slej zrušilo, morda že pri prvem sledečem, gotovo pa pri drugem naskoku. Neodvisno meščanstvo se je sedaj prvokrat skušilo v boju s to strahovlado, in ta prvi poskus je zanje najboljša šola za bodočnost, obenem pa najboljše zagotovilo bodoče zmage. Izid teh volitev nam vzbuja za to najboljšo nado, in naj nasprotniki ne mislijo, da nas je njihova Pirova zmaga potrla. Še eno tako zmago, in za nadalje jim bo zmanjkalo i vojske i orožja. In da ta trenutek ni več daleč, zato jim garantiramo!

LISTEK.

Oton Lah.

(Dalje)

Bronasta ura na omari je udarila dve. Inženirju se je zazdelo, kakor da ga je poklicala. Vstal je in je s poslušnim licem odprl vrata v sobo, kjer je ležala Vera.

Blede sveče so brlele in so se odevale s strjenimi kapljami; kakor plašči so viseli okoli njih. Vsa soba je bila črna in srebrna; rdeča je bila samo Verina obleka — zakaj v takšno je ukazal inženir, da jo polože na oder in pokopljejo — in bel kot platno je bil njen obraz.

Oton Lah jo je prijel za roko; kakor mrzle sveče so bili prsti in čudno se je svetilo zlato kamenje na njih.

Nato se je obrnil in je šel v osamelu spalnico. Napil se je žganja in je spal dolgo, dolgo, tja v drugi dan. Zbudil ga je zvonček. Betka je stala pred vrati in drugi ljudje, ki so se bili zbrali, misleči, da si je tudi on storil kaj zlega, ker se ne oglasi.

„Čemu stojite in gledate?“ se je vznemirjen inženir nad njimi. Zakaj vsem so bila lica plaha in oči razdovedne; čutil je, kako so bili prišli, da bi se razveselili lastne groze, ako bi ga našli mrtvega, strtega od nesreče.

Zdelo se mu je, da vidi razočaranje v njihovih dušah, in da jih je razžalil, ko je odprl sam, miren, živ in zdrav, kakršen je bil po navadi. Zaničljivo se je nasmehnil in se je okrenil nazaj.

Popoldne je prišla Verina mati. Oton Lah se je naveličal solz in tarnanja, kajti vsaka slabost se mu je studila. In še te neznosne ženske znanke in sorodnice, ki so hodile za taščo k pokojnici Kar zamrazilo ga je, za gilo ga je prijel težki zrak domačega stanovanja; sveče in venci so se bili razdišali po sobah.

Napotil se je iz hiše in nič ni rekel, kam. Proti večeru se je vrnil in je odločno ukazal Betki, naj mu naloži kovčeg za potovanje.

„Pogreb imamo jutri popoldne, kaj ne?“ je vprašala tašča v dvomu in je za trenutek prekinila ihtenje. Tudi vse druge gospe, ki so sedele okrog nje, so prestale plakati in so pogledale inženirja.

„Da, jutri popoldne ga imate“, je odgovoril mirno. „Pa jaz se odpeljem nočoj; sami jo boste pokopavali. Lepo opravite, kar se spodobi: tudi moliti smete mesto mene. In potem — če vas veseli ostati tukaj — ostanite, dokler vam drago.“

„Kam pa hočeš, za božjo voljo?“ se je zavzela tašča in je tlesnila z rokami. „Ali je že kdo slišal kaj takšnega: na predvečer ženinega pogreba?“

„Mislim, da še nihče ni slišal česa takšnega.“

„Ne norčuj se! Ali si premislil, kaj porečejo ljudje?“

„Vse sem premislil, mama. Saj veste, da je moja navada, premisliti in pretehtati slehrno stvar. Tudi preden sem poročil Vero, sem premišljal; in ko sem jo vzel po svojem premisleku, sem videl, da sem storil prav.“

„Kaj bodo govorili, kaj bodo rekli!“ je tarnala starka obupno. „Oton, nikamor ne pojdeš; ostan!“

„Ne ostanem, mama“, je dejal inženir odločno. „In to, kar poreče vse to bedasto gnezdo, mi bo ravno tako nevažno, kakor tisti sami, ki bodo govorili. Pokopali jo boste sami, ali bom jaz zasipal njeno jamo? Zdaj je mrtva; to-le mrtvo telo — to ni več ona. Nje zdaj ni več; ali se vam ne zdi krivično, da zahtevate, naj ostanem tam, kjer me je zapustila, ko me ni vprašala, kako mi bo brez nje? — Torej, kakor sem rekel: do, brzovlaka.“

„In mene puščaš samo. Kamen bi se ti zasmilil, a živ človek ne!“ je zahtevala nesrečna mati.

„Blagor vam, mama, če vas more živ človek potolažiti nad tem, kar ste izgubili“, je rekel Oton Lah z veliko resnobo. „Kdo bo pa tolažil mene, če ne sam? Kdor ni dovolj močan, da bi nosil, prav mu je, po pravici ga je zadelo. In končno — ali je vaša hči vprašala, to se pravi,

Slovenci in balkanska federacija.

(Dalje.)

Slovenci.

Noben narod ni služil tolikim gospodarjem in ostal tako razkosan kakor ravno Slovenci. Odkar smo izgubili svoje vojvode, delili so si naše ozemlje nemški velikaši, grofje in knezi, lombardski vladarji, Madžari in zopet Nemci. Naš narod je pal iz politične veljave v robstvo iz katerega se ni več dvignil. In ta fizična podrejenost je tudi toliko vplivala na dušo slovenskega naroda, da se ga je nekako prijel servilnost in vdanost, da se je ves narod navzel in se sprijaznil z mislijo podrejenosti.

Ne samo v tem je iskati našo nesrečno zgodovino, da smo narod majhen, obkoljen od močnih in velikih narodov, veliko več je zakrivila temno naša zgodovina okolnost, da je bil naš narod premalo zaveden in izobražen v primeru z zahodnimi sosedi, da je bil prelahkoveren in ne-ložen. Ko bi slovensko ljudstvo tedaj znalo ceniti svobodo, ko bi umevalo pomen samouprave, tedaj bi se opiraje na južne brate istotako če ne še lažje kakor švicarski kantoni, škotski prebivalci, Danci, Nizozemci in Belgijci, ki so bili še v velikem težjem in bolj perečem vprašanju kakor mi Slovenci, ohranili popolno svobodo, ali pa če že tega ne, ostali bi vsaj močna, kolikor toliko avtonomna skupina.

Toda slovanski narodi, kakor kaže zgodovina, niso še nikjer znali ustvariti države in reprezentirati na zunaj močno enoto, povsod so morala priti na pomoč tuja, posebno germanska plemena, oziroma jih je morala k temu prisiliti skrajna sila in nevarnost. Isto je bilo tudi pri Slovencih. Samo je prvi oživil močen slovanski blok proti prodirajočemu germanizmu. Toda njegovo kraljestvo je koj po njegovi smrti razpalo, in Slovenci smo zopet živeli brezskrbno življenje razdeljeni na celo vrsto žup in malih kneževin. Hunska nevarnost je zopet zedinila Slovence, ki so pa vendar postali plen, dasi ne Hunov, ampak Bavarcev, kamor so se obrnili po pomoč.

Spočetka je bil slovenski narod še nekako avtonomen in deloma samostojen, pozneje pa se je moral vedno bolj podrežati tujim gospodarjem, ki so s kolonizacijo in germanizacijo še pospešili politično suženjstvo Slovencev.

Na to se je pričela prava temna zgodovina našega naroda, ki je vsakemu predobroznana oziroma bi vsaj morala biti znana. Narod slovanski je v tej dobi politično in socialno mrtev. Malo znatnejše iskricke življenja je pokazal narod le ob kmečkih uporih, za dobo reformacije in turških vojsk.

Politično vzdramila, vzbudila je Slovence šele francoska revolucija, Napoleonova Ilirija. Ilirija je po dolgih stoletjih prvi pojav, prva manifestacija slovenskega naroda. Dasi si ni narod sam ustvaril Ilirije, dasi je prišel impulz in ustanovitev od zunaj, vendar ne smemo pozabiti, da je po kratki dobi 4 let prišel slovenski narod preroben in politično dozorel v kolo avstrijskih narodov. Zato je upravičeno zaklical avstrijski cesar Franc I, ko je videl, kako vidno se je povzpela Ilirija: „Prav škoda, da niso ostali Francozi tu dalje časa!“ (Ed. Driault: „La questi on d' Orient“.)

Od tedaj šele lahko rečemo, da imamo Slovenci politični program, da stremi vse slovensko javno življenje zagotovimo političnimi cilji, da ima slovenski narod svoje politične voditelje. In to je že mnogo, da je dobil narod svoje voditelje, branitelje in zagovornike njegovih pravic, ker s tem se je začela otresati narodova duša jarma in pritiska od zgoraj, zunanjega vpliva, tuje njemu sovražne kulturne in gospod. invazije, dasi se je ni otresla in osvobodila popolnoma, dasi je moral naš narod še ječati pod

ali je premišljala, preden je pustila sama naju oba, vas in mene?“ se mu je iztrgalo nenadoma.

Toda takoj nato je povesil glavo. Pred vrati svoje sobe se je ozrl nazaj.

„Sicer se pa še poslovim.“

Tudi ta večer je našel na svoji mizi pismo. Marcel Bernardi ga je bil poslal, v očividni razburjenosti, bržčas v velikem kesanju. Čudne, vse razmetane, so ležale črke na ovitku; zdelo se je, da še zdaj trepeče preplašena roka, ki jih je napisala.

V prvem trenutku je hotel inženir odpreti in prečitati. In vendar se je premagal. Kaj pač more stati v listu? Same znane stvari, gluposti, primerne za enake priloznosti, prazne besede, kakršne se šopirijo po vseh razburjajočih romanih.

Obračal je pismo v roki, boreč se z mislijo, ki je nenadoma zažarela v njegovi glavi, zasvetila se in porazila vse druge. Položil ga je nazaj in se je napotil k Bernardiju.

Avskultant je bil zaklenjen v svoji sobi. Nemirno so blodili odmevi njegovih korakov sam in tja; in zdelo se je, da je izgubil sluh in ne čuje trkanja. Naposled je vendarle odprl; bled kakor stena, je obstal pred prišlecem, in roke je sklenil na prsih.

„Po kaj si prišel, Lah? Kaj te vodi do mene?“

tujim kulturnim nasiljem in se še niti danes ne more svobodno gibati, kakor ostali srečnejši narodi.

Vendar s tem je bil položen vsaj prvi kamen k mogočni narodni stavbi, katero sezidati je sedaj naloga naše politike. Leto 1848 je dalo nov impulz slovenskemu narodnemu življenju, ki se je v letih početka dualizma razvilo v živahno in intenzivno delovanje na vseh poljih in panogah javnega, bodisi kulturnega, gospodarskega ali pa političnega življenja.

Dočim si prvi naši voditelji niso bili s slovenskim programom čisto na jasnem, dočim so omahovali med različnimi formami narodnega programa, dočim niso vedeli, kaj pravzaprav hočejo z ilirizmom, katere dežele naj prištejemo ilirskemu kraljestvu, kako spraviti v Napoleonovo Ilirijo Štajersko in južnozvodno Koroško, dočim niti zedinjene Slovenije niso vsi mislili in zahtevali enako, se je proti koncu prejšnjega stoletja vedno bolj uglašal program tedaj še enotne slovenske politike.

Mlada slovenska enotna politika bi bila obrodila gotovo lepih uspehov, da ni prišlo do razkola, ki je razdelil Slovence v dva taborja, naprednega in konservativnega. Za tem glavnim razporom so prišli drugi in slovenski narod se je razdelil na nebroj malih političnih strank in provincijalnih stranic. Povsod so se začele opazovati strankarske koristi, povsod se je šlo za lokalne ugodnosti, pri tem pa se je pozabljalo na celoto, ne samo na celoto z južnimi Slovani ampak celo na celoto Slovencev. In tako se je začela naša politika vedno bolj pogrezati, vedno bolj se oddaljevati cilju, kateremu bi morala slediti in za katerega bi morala iti na skupno in vzajemno delo brez strankarskih razlik.

Slovenska politika je postala vedno bolj zavožena, vedno manj jasna, vedno manj uspešna. Govorilo se je mnogo, kakor se sploh pri nas mnogo govori, delalo pa se je malo; ne samo, da se je delalo malo za slovenski narod, ampak možje, v kojih rokah je bila usoda marsikakšne narodu potrebne institucije, ki so bili vplivni, imeli zaupanje, so celo nasprotovali koristi slovenskega naroda in ovirali njegov razvoj. Narod je sicer videl to čudno obnašanje, celo zgražal se je — toda ostalo je samo pri tem. Bila je to še premajhna šola, da bi se z vso silo postavil na noge, da bi organiziral vse svoje delavne moči za močen in očitni boj.

Pohlevna slovenska duša je vajena čakati in čakati na milost od zgoraj, kakor oni prosilec, ki se obrača na centralistično ministrstvo, spiše lepo prošnjo, sestavljeno v najlepšem slogu in spisano v najponižnejših frazah, katero pa visoko ministrstvo vrže v koš, ker nima časa, ali ker ne more ali pa noče hitro rešiti. Prosilec pa čaka in čaka in vložil po dolgem času zopet drugo prošnjo, na katero zopet čaka in čaka. In mi se čudimo temu, nekateri gredo celo tako daleč, da se izrazijo, da se na slovanske prošnje primeroma malo ozira in se slovanske zahteve jako malo upošteva!

Sedanji naš politični položaj v narodnem oziru nam Slovincem tudi ne obeta mnogo, oziroma nam ne obeta ničesar, pač pa nam grozi z vse mogočimi sredstvi po teptati še to, kar smo si s samopomočjo priborili. Nemški naval in pritisk postaja vedno bolj občuten in vedno bolj nevaren. Človek bi si mislil, da smo vsaj na Kranjskem na varnem, kjer tvorimo vendar 95% vsega prebivalstva, toda celo tukaj moramo posegati k samoobrambi, celo tu v sruču Slovenije nam preti germanizem podreti naše stavbe in na njih razvalinah sezidati in zgraditi most do „nemške“ Adrije. Ne samo v Kočevju, Domžalah, na Jesenicah, v Trzinu cvete nemštvo, celo v našem kulturnem središču, v naši beli Ljubljani, ki naj bi bila zgled narodni zavesti, narodnem napredku in slovenski kulturi,

„Poslovit se prihajam, prijatelj,“ je odgovoril inženir s težkim glasom in se je spustil na stol. Ves potrj je bil njegov obraz, kakor na povelje se je pokrnil z veliko boleščjo.

„Poslovit?“ je zastrmel Marcel. „Pa ne da bi...“ Beseda mu je zastala.

Inženir je odmahnil z roko.

„Nikakor ne... Odhajam, po svetu pojdem, še preden jo položim v grob. Kaj bi delal tu po tej strašni uri, ki se je razgrmela na tlenoj? Na tujih cestah se laglje prenaša gorje. Roko ti prihajam podat, preden se ločim od domovine: za dolgo se poslavljam...“

„Kam pojdeš?“ je vprašal Marcel, ki se je s trepetom čutil prijatelju, da ne omeni ničesar temveč kar molči, molči o tistem.

„Kamorkoli,“ se je bridko nasmehnil Oton Lah. „Kamor nanese: svet je širok, precej dolge ceste. Hotel sem te videti preden pojdem. Zakaj nisi prišel k meni, ko si slišal kaj se je zgodilo? Ves dan sem čakal nate; z drugimi nisem maral govoriti, a tebi bi bila vrata odprta.“

In s prežečim pogledom ga je pomeril izpod trepalnic.

„Ali ve, ali ne ve?“ je bliskoma šinilo po glavi Marcela Bernardija. Bila je mučno napeta misel, pomešana s poljasno radostjo. „Ali me morda ni spoznal,

celo tu se šopiri na dolgo in široko lakomni tujec ter uživa največjih privilegijev in pravic na škodo in v sramoto slovenskega naroda.

Torej celo Kranjska ni slovenska dežela, ni pokrajina, kjer bi gospodovali Slovenci, kjer bi odločevali v šolskih in gospodarskih vprašanjih nemoteno, samostojno brez kompromisov, obljub in obvezil. Kaj je krivo temu položaju, za Slovence na Kranjskem naravnost sramotilnemu položaju? Slovenci na Kranjskem.

Da smo Slovenci, ki tvorimo tako velikansko večino prebivalstva, politično vendar slabi, je mnogo krivo, da je naš narod na Kranjskem razdeljen v dva tabora, ki bijeta boj na življenje in smrt, ki žrtvujeta narodne koristi strankarskim namenom in celo paktirata z Nemci. Toda to bi še ne bilo zlo, to bi še ne bilo največje hudo. Največja nesreča je za naš narod, da Slovenci nimamo narodnega ponosa.

Slovenec, ki je preživel celo tisočletje v robstvu, ki je stoletja in stoletja tlačnil tujim gospodarjem, ki je nepretrgano dobo let delal samo za tujega gospodarja, za tujega gospoda, za tuje žepce, se je privadil tlačanstvu in ta njihova pohlevna pokorščina, to tlačanstvo, ta nesvoboda, to politično in gospodarsko suženjstvo mu je prešlo tako v kri in meso, v njegovo življenje in mišljenje, da še dandanes, in to se mora z žalostjo konstatirati, da se še dandanes ne zaveda svobode, da še dandanes ne pojmuje pomena, časti in naloge narodnosti, h kateri pripada. Mi Slovenci se niti ne zavedamo suženjstva in robstva, v katerem nas tišče germanske kleščice, mi to odvisnost od nemškega nasilstva, nemškega kapitala, nemške kulture niti ne čutimo kot robstva in suženjstva! Smo že tako daleč privajeni temu jarmu, da ga niti ne opazimo in ako bi nam srečno naključje, česar se pa nikar ne bojmo, ako bi nam to naključje odvzelo to nemško breme in nas oslobodilo popolnoma izpod tujega vpliva, kdo ve, ako ni se potem ne čutili zadovoljne, ako bi ne pogrešali neke sladke in neobhodno potrebne butare na naših hrbtih, da bi nas zopet tlačila in upognila našo narodno zavest.

(Sledi.)

Politični pregled.

Rešitev jezikovnega vprašanja na Češkem.

Boj, ki se je razvil na Češkem zaradi jezikovnega vprašanja na Češkem, hotelo rešiti na ta način, da vpelejo v popolnoma čeških okrajih kot notranji in vnanji uradni jezik češčino, v samonemških okrajih nemščino, v mešanih pa se uvede modus, da se prej-majo vloge v obeh deželnih jezikih, rešijo pa se v jeziku, ki je v dotičnem kraju navaden. Sicer ta predlog ne bo niti ene niti druge stranke zadovoljil, vendar se hoče to pereče vprašanje vsaj provizorično rešiti.

Deželnozbornske volitve na Češkem.

Od 65 mestnih volilnih okrajev z 72 mandati so znani izidi iz 52 okrajev, z 68 mandati. Mladotiči jih imajo 21, samostojni mladotiči 1, samostojna češka stranka 2, državnoppravna stranka 2, nemškonapredna stranka 9, nemško radikalna 9, nemška ljudska stranka 7, Šenererjanci 1, krščanski socialci 1 in samostojna državnoppravna stranka 1. Ožje volitve so potrebne v 11 volilnih okrajih, kateri volijo 14 poslancev.

Češka zmaga v Budjeovicah.

Dogodek dne je zmaga Čehov v Budjeovicah. Ta mandat so Čehi prvič iztrgali Nemcem. Vročna tla budjeviška, ki vidijo vsako leto hude boje, so to pot postale Nemcem usodepolna. Seveda so brzojavili Nemci v zadnji

Dalje v prilogi.

da ne reče ničesar? Ako bi me spoznal, ako bi vedel, da sem bil jaz pri njegovi ženi — potem — potem bi me bil že zadavil.“ Radost njegove misli se je oglasila iznova, večja še, nego prej, in mnogo jasnejša.

„Oprosti... Poslal sem ti pismo...“ je odgovoril počasi, v drhteči negotovosti. Tudi njegov pogled je bil prežeč.

„Pismo?“ je ponovil inženir z raztresenim glasom. „Pismo... Kdaj si mi ga poslal? Jaz nisem našel nobenega pisma.“

„Ah!“ Marcelu je odleglo: padle so mrzle stene okoli njegovega srca.

„Kaj si mi pisal?“

„Saj veš, zaradi tega...“ je odgovoril avskultant in se je okrenil v stran, da skrije svojo razburjenost. Zlat... Zdaj se bo pokazalo, zdaj mora priti na dan; ali je greh očitni, ali ni?“

„Tako, tako... Sozalie si mi poslal; hvala ti lepa Marcel, ti si moj edini prijatelj, najboljši moj drug na zemlji. Ne, midva se ne smeva izgubiti,“ je izpregovoril inženir iskreno. „Jaz ne bom pozabil tebe, in ti ne boš pozabil mene, kaj ne da ne?“

Samo on je čutil napor, ki je bil v teh besedah, in bal se je, da ga skoro več ne prenese. Džžžž sta se za roke; Marcelovi pogledi so begali in so iskali tal.

grozi ministrskemu predsedniku baronu Becku, naj jim pomaga premagati Čeha, ki so baje zasedli volilni lokal in „branili“ Nemcem voliti. Seveda Beck ni mogel pomagati Nemci bodo vložili ugovor.

Podržavljenje policije v Pulju.

V tukajšnjih merodajnih krogih so se sprijaznili z misljo, da se podpravi puljska policija; zahtevajo pa političnih kompenzacij za to „žrtev“.

Balkan.

Dopisnik „Standarda“ brzojavlja svojemu listu izjavo Fitzmaurica, da Anglija načeloma odobrava vse železniške načrte na Balkanu, ker se s tem odpirajo civilizaciji nova ozemlja. Nemčija stoji na istem stališču ter je pripravljena podpirati angleški predlog orožništva. Kar se tiče pravosodne reforme, ima navedeni dopisnik vtis, da bo sporazumljenje težko mogoče.

Protipoljska razlastitvena predloga — sprejeta.

V četrtkovi seji gosposke zbornice sta grof Oppersdorf in Radziwil govorila proti razlastitveni predlogi, pravosodni minister Häselser in poljedelski minister Armin pa za. Nato to je gosposka zbornica s 143 glasovi proti 111 sprejela predlog nadžupana iz Frankobroda Adikesa, da vzpostavi sklep zbornice poslancev. Sprejeta je bila potem predloga glede vzhodnih mark v celoti. Večina je obstajala v prvi vrsti iz meščanskih poslancev, manjšina pa iz samih veleposestnikov. Med njimi sta brat cesarice vojvoda Ernest Avgust Schleswig-Holsteinski in knezoškof vratislavski dr. Kopp. V dvorni loži je bil nemški prestolonaslednik.

Rusija.

Člani dume podali so se s separatnim vlakom v Carskoje selo. Ob polu treh je prišel car Nikolaj v spremstvu dvernega ministra in spremstva v sprejemni dvorani, kjer so ga poslanci pozdravili z navdušenimi klici. Car je poslance pozdravil in je v svojem govoru povdarjal, da je dume sklical posebno v ta namen, da ista skupno z njim izdela potrebne postavbe, da se doseže mir in red v deželi. Kot najbolj pomembno vladno predlogo je označil car ono glede zboljšanja kmetijskega posestva. Lastniška pravica more ostati sveta in se mora s postavnimi sredstvi ugotoviti. Dokler bodo Rusi vdani svojemu carju in imeli v svojih srcih ljubezen do domovine, toliko časa se ni bati za razvoj ruske države.

Carjev govor so pozdravili poslanci z dolgotrajnimi hurrach klici, katero so se še povišali, ko je prišla carica s prestolonaslednikom v dvorano. V spremstvu carice je šel car po dvorani in mnogo poslancev nagovoril.

Nove strojne puške.

Perey Maxim, sin iznajditelja strojne puške sistema Maksim, si je vzel patent na novo puško, katera ima to prednost, da se pok jako malo sliši. Vojaški strokovnjaki trdijo, da bodo vsled te iznajdbe primorane vse armade sveta popolnoma premenjati svoje orožje, katero bodo tudi predručali bodočo tehniko v vojski.

Položaj v Portugalu.

Državni svet je razveljavil vse Frankove protustavne naredbe, razpustil zbornico in določil nove volitve za dan 5. aprila.

Novi ministrski predsednik na Angleškem.

London. Tu se vzdržuje vest, da namerava 70 letni ministrski predsednik Campbell-Bannermann odstopiti ker zelo boleha. Za ministrskega predsednika bo imenovan finančni minister Asquith, ki že zdaj opravlja vse važnejše posle.

„Pismo si mi torej poslal, ti edini, ki čutiš z menoj, kakor nihče drugi... Ne bom ga čital, Marcel, zdajle, v tem trenutku se mi zdi, da mi bo boljše odhajati brez sožalja. Moralo je biti. Vrnem ti tvoje pismo, preden odidem. Zbogom, duša, ne pozabi me!“

Ko je Marcel Bernardi videl, da ni več Laha v sobi, se je čutil olajšanega in potolaženega; skoraj vesel je bil, dasi se mu od prestane muke še plesale škrlatne in zelene lise pred očmi: brzo, blazno brzo, v hudobnih, brezkončnih kolobarjih.

Inženir je pa zunaj od studa zaječal in izpljunil, od studa, ki nas navdaja vse, kadar se v zrcalu duše zagledamo umazane in strahopetne.

In potem, stopajoč po blatni ulici proti domu, se je spominjal čile, sveže postave Marcela Bernardija. Mislil je na njegovo zdravje, na moč, ki se je razodevala v vsakateri njegovi kretnji, na moč telesa, ki se je skrivala za vso bojazljivostjo njegove duše in ni obetala, da ugasne, preden pride dan, ki si ga je bil inženir obljubil.

„Take bodi, take bodi in ne drugače!“ je govoril sam pri sebi, z zamolklim mrmranjem, da so se plašno ustavljali ljudje, ki so ga srečavali. „Pride ura, pride dan zapoje trobenta sodnika. K obračunu bo pela; in prej se ne sme oglasiti, preden se ne zgodi tako, da bom mogel vzeti Bernardiju toliko in še več, nego je on oropal meni... Rajši nobenega maščevanja, kakor majhno ma-

Italija se oborožuje.

Rim, 29. februarja. Kakor znano, je poslanec Marazzi v zbornici interpeliral vojnega ministra Casana, kako napredujejo utrjevalna dela na italijansko-avstrijski meji. Vojni minister je odgovoril, da se ne bodo samo garnizije ob meji pomnožile, temveč zgradili tudi novi fort. Občinski svet videmski je prosil vojnega ministra in ministrskega predsednika, naj pospešita utrjevalna dela v videmski provinci. Za to pisanje pa, ki je sicer bilo popolnoma zaupno, pa se je pri znani blebetavosti zblebetalo, je izvedel občinski svet v Caduru, ki je zdaj razburjen in zahteva, da se obmejne utrdbe napravijo najprej v Caduru, češ, da so tam bolj potrebne.

Amerikansko brodovje proti Japoncem.

Velikansko brodovje pod poveljstvom admirala Evansa, katero plove sedaj na povelje predsednika Zjedinenih držav iz Atlantskega v Veliki ocean, se da primerjati z ozirom na daljavo poti in števila ladij samo z ruskim brodovjem Roždestvenskega. Sovražnih namenov dosedaj še nima to brodovje, ker Amerika v sedanjem stanju še ne more delati imperialistične politike, pač pa morajo varovati svojo obširno in dragoceno posestno stanje v Tihem morju, kjer imajo vse, česar potrebujejo. Razun obsežnega in plodovitega otočja filipinskega posedujejo Havai, ki jim tvori na polovici pota iz San Franciska v Jokohamo dragoceno štacijo. K temu pa spada še najboljši otok Samoa-otočja in najplodovitejši marianski otok. Seveda poseduje Japonska zadostna sredstva, da pritiska na Ameriko. Na Havaju živi dvakrat toliko Japoncev kakor belih in Japonci imajo še to prednost, da na imenovani otok spravijo v kratkem času več vojaštva kakor Amerikanci. Še slabši je položaj za Ameriko na Filipinih, kjer so Amerikanci komaj zlomili odpor 7¹/₂ milijonskega ljudstva. V malo dneh spravijo Japonci tu sem toliko vojaštva, da malo posadko popolnoma zdrobe in vrhu tega še vsako nadaljnjo izkrcavanje ameriškega vojaštva preprečijo.

Toda ta ugodni položaj Japoncev boče z vsakim letom slabšeji. Ameriško brodovje hitreje raste ko japonsko, in če bodo Japonci še par let čakali, boče otvorjen pamski kanal in Amerika boče lahko celo svoje brodovje dirigirala v Tih ocean. Razun tega se boče pa še nepremagljivo utrdila na različnih otokih svojega prostranega tihomorskega posestva.

Po vsem bi se bilo v tem trenutku resno bati vojske, če ne bi Japoncem manjkalo glavnega, namreč denarja. In slednjič zamore odpošiljatev jednega dela ameriškega brodovja na Filipine v svrhu takojšnjih utrdb provzročiti vojsko, za katero je dano že nebroj pogojev že v sovraštvo bele pasme proti rumeni.

Dnevne vesti.

— Razmerje glasov oddanih pri večerajni deželnozbornski volitvi v Ljubljani nam je v eklatanten dokaz, s kako lažnjivimi sredstvi so šli nasprotniki proti nam v boj: nemško klerikalna zveza! Dobiti so dr. Tavčar 1468, dr. Triller 1395, dr. Gregorič 940 in dr. Ravnihar 909 glasov. Ko bi imeli mi kako zvezo z Nemci ali klerikalci, bilo bi razmerje vse drugačno kakor pa je. Nemci štejejo v Ljubljani svojih 600 glasov, klerikalci svojih 780 šeststih glasov, tedaj bi že to dalo skupaj 1380 glasov. Dognano pa je, po zaupnikih naših, da smo pri tej volitvi dobili 400—450 svojih dobrih slovenskih neklerikalnih glasov. Največ so to somišljeniki naši, drugi so bili pridobljeni z agitacijo. Tujih glasov, namreč mnogo slovenskih liberalnih, klerikalnih in nemških je prišlo na naša kandidata le 450 glasov. Kje je torej bilo

ščevanje; rajši ničesar, kakor to, kar si more vzeti vsakdo, ne da bi moral biti jaz. In rajši veliko maščevanje čez dolga leta, kakor majhno na mestu. Pride ura, pride čas.“

Mnogo je moralo biti volje v njegovi duši in velike volje; takšne, s kakršno je rekel Marcel Bernardi čez drajset let, da biča usodo pred seboj. Bolečina v dnu srca je obnemela; le včasih se je oglasil glodajoči zob. Sicer je pa ležala v globini kot težko breme, priklenjeno in zadržano z neizogibnostjo. Nesreča je bila premagana, usoda osramočena.

In ko so pod brzovlakom zarepotala kolesa, so se dvignile inženirjeve prsi; ven iz zatišja v pristanišču naprej, v boje sil, med vihar in med grom! Ponizanje se mu je zazdelo, da je toliko časa živel v zadovoljnem brezvestju, in vesela mu je bila misel, da se zdaj kmalu zopet poizkusi in se upre z vsemi silami, v karkoli, kamorkoli.

Tuintam je pošiljal Bernardiju pisma. Le po njih se je razvedelo, da pomaga graditi železnice po tujih, nezanih zemljah, na tem in na onem koncu sveta. Kajti z ostalimi si ni dopisoval; vsi drugi znanci so bili zanj kakor mrtvi, vse dolgo vrsto tistih dvajsetih let njegove odsotnosti.

(Sledi.)

1880 nemških in klerikalnih glasov. Da klerikalci niso glasovali za nasprotna kandidata, je gotovo, ravno tako gotovo pa je, da polnoštevilno tudi za naša kandidata glasovali niso. Agitacije na njihovi strani ni bilo skoro nobene, „Slovenec“ sam razen oficijelne izjave ni prinesel ničesar v prilog našima kandidatom. To je najlepši dokaz, da nismo imeli z njimi nobenega pakta, ampak da so šli za naša kandidata le spontano, ne iz ljubezni do nas, ampak kot opozicija proti liberalcem. Ko bi imeli kak pakt z njimi, potem bi prišli prav gotovo polnoštevilno na volišče. Tako pa lako računamo, da je prišlo kvečjemu 250 klerikalnih volilcev, torej tretjina vseh. Še bolj eklatantno govori proti kakemu paktu razmerje nemških glasov. Vseh Nemcev je prišlo na volišče od 600 le kakih 350. Od teh sta jih pa dobila dr. Tavčar kakih 250, dr. Triller krog 180 — to vse je lahko bilo dognati pri štetju glasov v posameznih komisijah — in le kakih 100 jih je padlo na naša kandidata. Saj smo videli odlične nemške gospode, ki so strastno agitirali za dra. Tavčarja, pa nihče izmed navzočih Sokolov se ni zgražal nad tem. Mi pa smo bili docela hladni in pasivni napram Nemcem. To je čista in gola resnica o tej volitvi, ker potrjuje to resnico končni rezultat z najgotovjšimi podatki — s številkami. Zato pa križajte — ne dra. Tavčarja in dra. Trillerja — ampak — dra. Ravniharja!

— Izid volitev v mestni kuriji. Kranj - Škofjajloka: Pirc 172, Pavšler 86, Hafner 74. Pirc je torej zmagal z 12 glasovi. — Radovljica - Tržič - Kamnik: dr. Vilfan 202, Detela 163; dr. Vilfan zmagal z 39 glasovi. — Idrija: Gangl 121, Arko 120, Kristan 72. Ožja volitev med Gangnom in Arkotom. — Postojna - Lož - Vrhnika: Lenarčič 194, Verbič 173; Lenarčič zmagal z 21 glasovi. — Novomesto - Krško - Višnjagora - Metlika - Černomelj: Plantan 340. — Ribnica - Kočevje: Višnikar 90, dr. Eger 149.

— Trgovska in obrtna zbornica je izvolila večeraj v deželni zbor svoja dva poslanca, ki sta stavbenik Filip Supančič in pa dr. Novak, odvetnik v Ljubljani.

— K volitvam v Ljubljani pripominjamo, da so se vršile v največjem miru, v resnici dostojno. Ni bilo nikakega hujskanja, nikakega zabavljanja, celo kot največji kričači in hujskači znani agitatorji so se vedli dostojno. Vendar pa se je našel med velikim številom volilcev in nevolilcev, ki so oblegali obe volišči, človek, kateri je v svoji zagrizenosti moral motiti dostojnost kraja in sploh cele volilne akcije. In to je bil c. kr. poštni uradnik Rak, katerega so plakati liberalcev toliko navdušili, da je zaklical mimoidočemu dr. Ravniharju — heil! Prepričani smo, da je ta liberalni slovenski hajlovec trdno preverjen, da je stem rešil celo Slovenijo, in vse slovanstvo, dočim bi mu svetovali mi, da naj rajše v bodoče molči, kajti imamo previsoko mnenje o uradništvu, da bi nam morda ugajalo, da se na tak način smeši.

— K volitvam v mestni skupini pripominjamo, da liberalna stranka z novoizvoljenimi poslanci ni pridobila prav nič, kajti izvoljeni so le ljudje, od katerih ni pričakovati nobenega resnega dela. Zato so nam bile tudi simpatične samostojne kandidature razun one c. kr. okrajnega glavarja pl. Detele. Stojimo namreč slej ko prej na stališču, da politični uradnik nikakor ne more zastopati svojih volilcev popolnoma neodvisno, in zato bi bila izvolitev dr. Vilfana pozdraviti, ako bi se moglo od njega pričakovati dela, česar pa ne upamo. V Idriji je prišlo do ožje volitve med Ganglom in Arkotom. Kakor smo že tolikokrat poudarjali, želimo učiteljstvu zastopnika v deželnem zboru, in s tega stališča nam je Ganglova kandidatura prav všeč, posebno ker je z ozirom na njegov samostojni program od njega pričakovati resnega dela. O g. Lenarčiču in notarju Plantanu, ki sta tudi izvoljena, ne rečemo prav nič, kajti poznamo ju, posebno pa še drugega kot zelo — „delavna“ človeka.

— Nikakega slavija ni bilo večeraj po končanih volitvah. Bilo je sicer precej ljudi na ulici, kakor ne bi bil delavnik, toliko, da je bilo spoznati, da se vrši nekaj posebnega v mestu, ali da bi bilo prišlo do kakih burnih in hrupnih prizorov, kakor so se vršili pri zadnjih državnozbornskih volitvah, do tega pa le ni prišlo. Tudi večer je bilo mirno po mestu. Narodni dom, kjer je bilo pričakovati „kaj boljšega“, je bil pust in prazen kakor zemlja po ustvarjenju. Pač pa se je vršila danes „velika slavnostna pojedina“ v edinem dostojnem ljubljanskem gostilniškem lokalu — „pri Roži“. Radovedni smo, ali je dr. Tavčar povabil k tej pojedini tudi svoje prijatelje in volilce iz — nemške sobe?

— Kršenje javnosti volitev. Po postavi je celo volilno dejanje javno, ali tega ne ve, ali noče vedeti gospod župan ljubljanski, ki je oblastno zapovedal svojim uradnim slugom, ki so stražili ob vratih dvorane v „Mestnem domu“, da po zaključku volitve ne smejo nikogar več pustiti v dvorano. Celu volilno dejanje je javno, in ravno tako tudi skrutinij, in zato najodločnejše protestujemo proti temu, da bi župan ljubljanski na tak način kršil zakon!

— **Zasmehovanje slovenske trobojnice.** V oknu Češarkove trafike je špalsko ljudstvo ljubljansko večeraj občudovalo neko „kunšt“ izišlo iz „Narodovega“ uredništva: dr. Šusteršičevo in dr. Egerjevo vabilo volicem, da naj oddajo svoje glasove neodvisnima kandidatom; okrog teh vabil je bila ovita slovenska trobojnica in pokrita s florom. Ljudje so se smejali temu „kunštnemu vicu“ in norčevali iz slovenske „fane v trauer“. „Narod“ bi bil pač lahko kaj boljšega iztuhtal, če je že hotel izpostaviti slovensko trobojnico javnemu zasmehu: naj bi bil ovil obema svojima kandidatom trobojnico kakor turban okrog glave in ju potem pokrili s florom, tu bi bilo pač to na mestu, kajti res bi bila obžalovanja vredna slovenska trobojnica na glavah takih „Slovencev“, kakor so gospod iz „nemške sobe“ in Proftov prijatelj dr. Triller, in oba skupaj izvoljena edino le s pomočjo Nemcev!

— **Huda bi bila predla** takozvanima „narodno-naprednima“ kandidatom dr. Tavčarju in dr. Trillerju, da niso šli zanju v boj Nemei. Izprevideti je bilo to prav posebno iz tega, ker so pripeljali na volišče ljudi, katere so morali nositi po stopnicah v volilni lokal. Stranki, ki z gotovostjo računa na zmago takih najskrajnejših sredstev in take pomoči ni treba. Prepričani smo seveda, da bomo sedaj čitali v „Slov. Narodu“ o velikanskem navdušenju takih napol mrtvih volilcev za „narodno-napredno“ stranko, toda kdor ima kaj soli v glavi, bo vsak sam lahko izpoznal da mora stranki, ki celo bolnike iz postelje vlačijo na volišče, res že teči voda v grlo.

— **Gospod pravnikom v presojo.** Volilni zakon določa, da sme vsak volilec le enkrat v o l i t i. Edino tamkaj, kjer imajo še po starem načinu uvedeno splošno kurijo, smejo volilec drugih kurij voliti tudi v tej kuriji, popolnoma pa je izključeno, da bi smel kdo voliti v isti kuriji dvakrat, ali pa da bi smel voliti obenem v mestni in kmetski kuriji. Ravnotako določa zakon, da sme voliti le tisti, ki ima ob razpisu volitev svoje bivališče v kraju, v katerem se vrši volitev. Zgodilo se pa je več takih slučajev večeraj kakor n. pr. tale: Neki volilec je volil večeraj v mestni skupini izven Ljubljane, se pripeljal nato z vlakom v Ljubljano ter tudi tu volil. In to ni edin tak slučaj. Poznamo tudi gospoda, ki je celo sedel v volilni komisiji in volil 21. t. m. v kmetski občini, večeraj pa tudi v Ljubljani. Poznamo celo nekega gospoda komisarja na magistratu, ki je volil prav enako. Videli smo tudi več volilcev, ki že mesece in mesece ne bivajo več v Ljubljani, pa so vendar volili v Ljubljani. Resnica je, da ima vsak, kdor je v volilnem imeniku, pravico voliti, ako ga kdo ni izreklamiral, ali v zvezi s tem je izvrševanje take pluralne volilne pravice po zakonu prepovedano in dotičnik po našem mnenju izrablja zmoto v sestavi volilnega imenika v kršitev zakona. Gospodje pravniki, kaj pravite k temu vprašanju?

— **Kozarec vode.** O hlapčevski ponižnosti in suženjski udanosti, seveda neprosto voljni, spričuje sledeči slučaj, ki se je dogodil med večerajšnjimi volitvami. Gosp. župan so postali žejni in poželeli kozarec vode. Da ste tu videli, kak curek velepostrežljivih magistratnih uradnikov in drugih se je vtil po dvorani za tem kozarcem vode! Bil je tak drenj, da je celo nekdo v njem izgubil svojo medaljo. Res, dobro dresirane ljudi imajo gospod župan na magistratu.

— **G. Mihael Verovšek** nam je vrnil sedaj po volitvah naš list.

— **Ena noč v dolini šentflorjanski.** Pod tem naslovom se vrši danes zvečer v čitalniški dvorani in vseh stranskih prostorih „Narodnega doma“ v Ljubljani velika mednarodna maškarada. Svira Društvena godba. Vstopnina 1 K. Začetek ob 8 zvečer. Čisti dohodek je namenjen v izobraževalne in podporne svrhe.

— **Plesna šola** pevskega društva „Ljubljana“ priredi danes v soboto dne 29. svečana 1908 v restavraciji „Marčan“, Rimska cesta 19. (I. nadstropje) svoj z a k l j u č e n i p l e s n i v e n e k e k. Sodeluje ljubljanski sekstet. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstopnina 60 vinarjev.

O d b o r.

— **I. sokolski ples v Ribnici.** Ni še bilo predpustne veselice v Ribnici, za katero bi bilo toliko zanimanja, kakor za sokolski ples, ki se je vršil 23. februarja s tako sijajnim uspehom. Naš mladi Sokol, kateri uživa že od svoje ustanovitve vsestranske simpatije v vseh slojih ribniške doline, je zopet pokazal, kaj zna! Nad vse dobro je bila pogodena misel, da se naj priredi ta ples pod imenom „pod rešetom“. Ko smo stopili v prostrano sokolsko dvorano, smo bili očarani, kje je vendar naša navadna telovadnica, v kateri smo navajeni videti bradljo, drog, kozo, konja, skakalo itd. Spremenila se je na mah v nad vse okusno okinčano dvorano, opremljena z našo suho robo, na katero je in mora biti ponosen vsak Ribničan! Nad krasnim lustrom je visela v sredi dvorane blizu 3 m v premeru široka „rajta“ z mnogobrojnimi svečami v podobi žlic in kukalnic. Na stenah je bilo videti v najlepših skupinah s zelenjem obdana rešeta in rajte vsake velikosti in različnih barv, žlice, kuhalnice, dideldajčki, velikanski izrdečih žlic sestavljeni „Na zdar“, sokolski znak v zelenju nagatani tiči-sokoli, Tyrš-Fügnerjeva kipa itd. In povsod le veseli obrazi, nestrpnno pričakujoč nastop mask. Z radostjo

smo opazili drage nam goste iz Velikih Lašč, Sodražice, Prigorice, Dolenje vasi, Loškega potoka, Dobropolja, Ljubljane in Šiške. Po otvoritvi plesa so nastopile maske, katerih nastop je žel burno priznanje. Bile so res lepe maske in moramo odkrito pohvaliti, da so nas naše vrle telovadkinle presenetile in pokazale, kaj zamore prave ženske okus! Videli smo Poljaka s Poljakinjo, Slovakinja z Rusom, Hrvatice, Kranjice, morsko rožo, ciganke, belo in črno dimnikarico, pierota s pierotko, Španjolko, baletko, dva domina itd. Oj to je bilo drvenje, samo veselje, samo smeh, saj smo za eno kratko noč v deveti deželi pod rešetom, saj smo pustili doma za to kratko veselo noč vse svoje skrbi in težave! Plesalo je pri vsakem plesu nad 30 parov; „Beseda“ — pod vodstvom br. Fišerja — kateri ples se je prvič videl v Ribnici — se je plesala v 4 kolonah, ter je nad vse ugajala. Četvorko (aranžer brat Špende) je plesalo prvič 28 parov, drugič, ob 3. uri zjutraj celo 40 parov v dveh kolonah. Kako živahno je bilo to veselo vrvenje, kako navdušeni so bili plesalke in plesalci, govori dovolj jasno dejstvo, da se je prodalo suhe robe v miniaturni, določene namesto kotiljonskih redov (prodajal se je komad po 10 vinarjev) za 80 kron. Obširni Cenetovi prostori so bili natlačeni. Pohvaliti moramo vrli ljubljanski sekstet, kateri je plesalec in poslušalec povse zadovoljil ter neumorno sviral — točka: dame volijo je trpela kar celo uro! Odkrita zahvala gre vrlemu narodnjaku g. Evgenu Ivanu v Sodražici, kateri je preskrbel to lepo našo suho robo, in ki je našemu Sokolu v vsakem oziru in vsikdar na razpolago. Na zdar!

Glasovi odvetniških in notarskih uradnikov.

Stališče odvetniških in notarskih uradnikov k zakonski predlogi o službenem razmerju trgovskih uslužbencev in zasebnih uradnikov.

II.

Avstrijska vlada je dosedaj še jako malo storila na socialnopolitičnem polju in še to malo se je omejilo pri uslužbencih, ki zavzemajo drugače v družabnem življenju ugledno stališče, le na nekatere določbe trgovskega zakona glede ureditve službenega razmerja ja trgovskih uslužbencev in na nekatere določbe obrtnega reda, iz katerih določb je pa izključila domala vse duševne delavce. Vlada je uvidela, da te zakonske določbe sedaj ne zadoščajo več. Mi pa trdimo, da te določbe sploh nikdar niso zadoščale, niti pri tedajšnjih razmerah ne. Vzrok za to moramo iskati v tem, da so te določbe sprejeli in odobrili ljudje, ki so hoteli dati nekoliko pravic drugim slojem, nikakor pa ne svojim lastnim, najozjim krogom, svojem u lastnemu uradništvu. Ako je prišla vlada do prepričanja, da te določbe ne zadoščajo več za one kroge, za katere so namenjene, koliko bolj bi morala uvideti, da potrebujejo postavnega varstva v še večji meri oni krogi, ki so bili dosedaj sploh brez njega. Pač, vlada je videla tudi te kroge in sprejela jih je — toda le nekatere — v to zakonsko predlogo. Nas pa ni sprejela, popolnoma se je prezrl naš stan v tej zakonski predlogi, kajti ne najdemo ga niti med onimi, za katere naj bi veljale te zakonske določbe, niti med onimi, za katere ne veljajo.

Da nas ni sprejela v ta zakon, izhaja iz zakonske predloge same, da bi nas pa morala sprejeti, to izhaja iz njenih lastnih nagibov k zakonski predlogi, iz nagibov, katere smo že spredaj navedli. Ako pretresemo in pretehtamo te nagibe točko za točko, uvidimo, da so kakor nalašč ustvarjeni za naš stan.

Vlada trdi v svojih nagibih, da je treba ščititi trgovske uslužbence posebno radi tega, ker pri današnjih razmerah postanejo težko kedaj samostojni. Pri trgovskih uslužbencih to ni popolnoma izključeno, vsak izmed njih se še lahko povspne do službodajalca, vsaj pa do samostojnosti. Vprašamo pa, kedaj postane odvetniški ali notarski uradnik samostojen? Nikdar in nikoli! Ako se mu zaželi samostojnosti, si mora izbrati drug poklic ali pa dokončati srednje šole, po hiteti na vseučilišče, dovršiti državne izpite in doseči doktorsko diplomu.

Zakaj nas torej ni sprejela vlada v ta zakon? Sama priznava na istem mestu, da ne zadostujejo predpisi občnega državlanskega zakona glede službenega razmerja, sama navaja, da hoče ščititi s tem zakonom tudi druge dosedaj brezpravne stanove, in vendar se nam dozdevajo vse te vladne navedbe kot sladkanje, ki kljub nadaljnemu prikupovanju kaže, kako plitvo je njeno umevanje za socialno politične probleme, kajti že izpočetka smo omenili, da smo mi odvetniški in notarski uradniki najbolj brezpraven stan srečne Avstrije. Da pa zadostno ukrepimo to svojo trditev, se moramo pomuditi nekoliko dalje pri njej.

Zakonske določbe, na katere se moremo sklicevati v najboljšem slučaju, so splošnega značaja in se na nje lažje sklicuje delavec, ki tolče kamen na cesti, kakor pa mi. Mezdne pogodbe, o katerih govori občni državljanski zakon, so pogodbe med osebami, ki so medsebojno neodvisne. Postava se pri teh določbah ne ozira na odvisnega delavca; takrat je videla pred seboj le kolikor toliko neodvisnega moža. Da smo pa mi odvisni, o tem izgubljeni nadaljne besede bi bilo škoda. Kar se pa tiče pravih službenih pogodb, se sklicuje občni državljanski zakon vedno le na politične naredbe; kjer je le količkaj govora o razmerju med službodajalci in službojemalci, naj se uredi to političnim potom. Zato je pa tudi zadnji delavec glede službenega razmerja mnogo na boljšem kakor mi, ker mu je priskrbel minimalni zaslužek, delavni čas, nedeljski počitek, odpovedno dobo in še mnogo drugega organizacija, katero so smatrali doslej sami v sebe zaljubljeni duševni delavci za nepotrebno. Zato pa tudi že živimo nad petdeset let brezpravni in teptani in nimamo niti tiste pičice pravic, katero nudi trgovskim uslužbencem trgovski zakon in obrtniškim nastavljenjem obrtni red; nad petdeset let že živimo to obupno, negotovo stanje in pričakujemo naredb, ki naj bi nam dale vsaj nekoliko zaščite in zaslonbe v našem bor-nemu, teptanemu in brezpravnemu življenju. In sedaj, ko je čas, da se napravi konec naši brezpravnosti, nas hoče vlada vnovič ubiti in uničiti, a dobro se zavedajoč krivice, s katero nas tepe in biča, nam obljublja, da uredi naše službeno razmerje s posebnimi naredbami. Mi smo že siti praznih obljub in zato ji ne zaupamo več! Nad petdeset let nas je varala, in ako se nas ne sprejme sedaj v ta zakon, pri svoji najboljši volji ne pridemo do drugega zaključka in prepričanja, da ostanemo ravno tako še nadaljnih petdeset let brezpravni, izročeni na milost in nemilost svojim šefom, kajti le pogledimo, kake so naše službene razmere! „Službena pogodba je šef!“, to je najboljši karakteristikon za naše razmere. Ako se šefu poljubi, dobimo našemu delu primerno plačo, dobimo nedeljski počitek, dobimo še celo dopust, ako se pa njemu zopet zljubi, nas plača tako, da ne moremo niti živeti niti umreti, ako se njemu zljubi, moramo delati pozno v noč, tudi po dvanajst do petnajst ur na dan, ako se njemu zljubi, smo tudi že jutri na cesti brez službe. Gmotni položaj in službeno razmerje odvetniškega in notarskega uradnika sta odvisna od značaja in socialnega naziranja posameznih šefov, kratko in malo, za odvetniške in notarske uradnike je v preprih, izvirajočih iz službenega razmerja šef prva in zadnja inštanca, posebno še, ako se vpošteva, da bi v slučaju sodniške ugotovitve propadel gotovo uradnik, ako se mu že ne gode naravnost v nebo kričeče in maščevanja zahtevajoče krivice.

Ali niti to že višek brezpravnosti in ali ni morda vlada te nakopičene brezpravnosti ravno vsled tega prezla, kajti kljub njenemu zatrevanju, da hoče ščititi s tem zakonom dosedaj brezpravne stanove, navaja v paragrafu 2. zakonske predloge preklice, kateri so ali po trgovskem zakonu ali po obrtnem redu ali pa po določilih dotičnih zakonodav in podjetij že kolikortoliko prišli do pravic in gotovega sistema glede službenega razmerja.

Člen V. razglasilnega patenta k obrtnemu zakonu z dne 20./XII 1859, drž. zak. št. 227 navaja izrecno vse poklice in podjetja, za katere ne veljajo določbe obrtnega reda in dostavlja izrecno, da se bodo zadeve teh stanov obravnavale po posebnih predpisih. Med izločene spadamo tudi mi. Izšel je odvetniški, izšel je notarski red, ki obravnavata pravice odvetnikov in notarjev, niti duha niti sluha pa ni v teh naredbah o kakih pravicah njihovih službojemalcev. Iz obrtnega reda so nas izključili, v nove, poznejše naredbe pa nas tudi niso sprejeli. Iz obrtnega zakona so bili ravnotako izključeni bančni, posojilnični in hranilnični uradniki, uradniki zastavljalnic, zavarovalnic, preskrbovalnih in rentnih zavodov in uradniki pri upravah in prodajah perijodičnih listov. Ako je vlada uvidela pri njih potrebo, da se sprejmejo v nov zakon, zakaj noče uvideti te potrebe pri nas? Smo li mi manj vredni, moramo li biti mi bolj, popolnoma brezpravni, ali ne potrebujemo vsekakor večje zaščite in zaslonbe, ker imamo sebi nasproti kot svoje službodajalce osebe z vsemi človeškimi strastmi in slabostmi, osebe, ki po večini že radi tradicije in vzgoje izkoriščajo naše moči do mozga, da zadoste svoji sebičnosti, ali ne potrebujemo mi, ki imamo take službodajalce, večje zaslonbe kakor oni, ki imajo kot službodajalce korporacije, zavode, društva itd., torej skupine oseb, kjer se večinoma poizgube, vsaj pa omilijo slučajni izbruhi človeških strasti, ki imajo pa poleg tega tudi že v zavodu samem kolikor toliko urejeno službeno razmerje po društvenih pravilih, dočim je pri nas — kakor rečeno — šef prva in zadnja inštanca?

Ponosno omenja vlada v svojih nagibih, da jo je že v prejšnjem zasedanju vodila le socialna skrb

za zasebne uradnike in uslužbenca, da je predložila zavarovalni zakon za starost in onemoglost, ki naj varuje prizadete kroge za časa starosti in onemoglosti; tudi pri tej zakonski predlogi jo je vodila ta skrb, nadaljevati hoče započeto delo in jim urediti tudi službeno razmerje, da jim tako zagotovi po možnosti njihovo stališče. Vprašanje je le, ali je vodila vlado pri tej zakonski predlogi le socialna skrb? Ako bi bili sprejeti v to zakonsko predlogo vsi prizadeti krogi, bi morda prišli pri dobri volji do prepričanja, da je res tako. Ker je pa prezrla pri svojem „socialnem“ delu naš socialne pomoči najbolj potreben stan, moramo kratko in malo dvomiti nad njeno dobro voljo in smelo trdimo, da se je porodil ta socialni nestvor vladne predloge le iz strahu in zavisti pred zakonskim načrtom dra. Ellenbogna in tovarišev, ki ureja službeno razmerje duševnih delavcev. Ako je imela vlada za nas tako skrb o priliki dragega penzijskega zavarovanja, zakaj nas ni videla tukaj? Svoje mnenja smo povedali že uvodoma. Vlada se gotovo boji, da bi imeli za nas veljavo še kaki drugi zakoni nego davčni in nas smatra torej samo za dobre davkoplachevalce, ki smejo biti deležni državljskih pravic samo z velikimi direktnimi in indirektnimi dokladi.

Da pa se zavaruje vlada proti morebitnemu očitjanju, da je preveč omejevala krog onih, katere naj štiti njena predloga, pravi v svojih nagibih, da je morala utesniti ta zakon le na one delodajalce, ki tudi gmotno zmorejo s tem zakonom določena pravna varstva (Schutzbestimmungen) (n. pr. plačo med odpustom za časa bolezni, orožnih vaj, odpovedi itd.) in pa na one delojemalce, katerih delo je kvalifikovano in zahteve večinoma gotovo predizobrazbo.

Če vpoštevamo te nagibe, nam je popolnoma neumljivo, kako je mogla vlada prezreti naš stan. Ničev bi bil ugovor, da bi ne bili naši šefi gospodarsko dovolj utrjeni in da bi ne mogli prenašati bremen, katera bi jim nastala vsled tega zakona in bi se šefi prav laskavo zahvalili vladi, ako bi jim v tem oziru niti toliko ne zaupala kot zadnjemu trgovcu na deželi. Saj vladna statistika sama navaja, da so avstrijski odvetniki in notariji obdačeni poprečno za 7800 K na osebno dohodninskem davku. Po pravici pa tudi lahko vprašamo, ali nimamo mi zadostne predizobrazbe, ali ni naše delo dovolj kvalifikovano, v mnogih slučajih še bolj kvalifikovano kakor ono trgovskih uslužbencev. Člani našega stanu ne vodijo samo knjig, ne dopisujejo samo, nam je poleg tega še treba precejšnjega juridičnega znanja, v marsikaterih važnih zadevah moramo zastopati šefe in naše delo je po večini duševno delo. Kdo zastopa tedaj šefa, kadar je ta odsoten iz pisarne, pri razpravah? Kdo obravnava tedaj s strankami? Ali ne uradnik, ker šef za ta čas gotovo ne zapre pisarne. Kdo vodi tedaj pisarno, kadar odide šef za več tednov v letovišče? Ali ne zopet uradnik? In ako šef zaupa toliko svojemu uradniku, da ga pooblasti za namestnika v pisarni, da mu prepušča vodstvo cele pisarne, ali ne da s tem šef sam najboljšo izpričevalo svojemu uradniku glede njegove zmožnosti.

Ponovno torej trdimo, da bi nas vlada morala sprejeti v to zakonsko predlogo tudi za slučaj, ako bi se ozirali samo na njene lastne nagibe, na njeno ozkosrčnost glede sprejetja v to zakonsko predlogo.

Pretrpeli smo vse nagibe, ki so vodili po njeni lastni izjavi vlado, ko je stopila pred poslansko zbornico s to zakonsko predlogo. Dokazali smo, da nima vlada niti enega tehtnega vzroka, vsled katerega naj bi se odvetniški in notarski uradniki ne sprejeli v zakon, dokazali smo pa tudi, da ni niti enega stavka v vseh vladnih nagibih, ki bi se ne mogel uveljaviti v isti meri kakor za trgovske uslužbenca tudi za odvetniške in notarske uradnike, nasprotno, da veljajo isti za naš stan v še večji meri, kajti dokazali smo, da nima mo upanja, sploh kedaj se povzpeta do samostojnosti, da smo najbolj brezpraven stan, da smo kvalifikovani duševni delavci, katerih šefi so tudi gospodarsko zmožni.

Vlada je tudi sama o danih pogojih za sprejem v zakonsko predlogo pri našem stanu prepričana, kajti, dočim navaja glede drugih stanov vzroke, zakaj jih ni sprejela, ne omenja niti z besedico našega stanu, kakor bi ga sploh na svetu ne bilo.

Če pa obljublja vlada dobro se zavedajoč svoje storjene krivice v nadaljnjih izvajanjih, da bo izdelala glede onih stanov, ki se ne nahajajo v tem zakonu, posebno predlogo, s katero naj se splošno spremene določila občnega državljskega zakona o službenem pravu v smislu te zakonske predloge, je to samo šepav poskus, prikriti svojo nekonsekventnost in ne bode nikdo tem obljubam pripisoval kake važnosti, najmanj pa mi, katerih mnenje o celi predlogi je, da se je hotela slavna vlada pokazati zopet enkrat socialno, da je pa pri tem pokazala, kako malo je še socialna.

Ako hoče biti kdo res socialen, se ne sme pustiti vplivati pri svojem socialnem delu od koristi posa-

meznih slojev, ampak mora imeti vedno pred seboj celokupnost, česar pa vlada pri zakonski predlogi o ureditvi službenega razmerja duševnih delavcev ni imela, ker bodimo odkritosrčni in govorimo jasno! — Bala se je naših službodajalcev prej in boji se jih še sedaj. Bala se je staviti odvetnike in notarje ob stran trgovcev in vzroki, ki so veljali svoj čas, da ni prišel naš stan pod določbe obrtnega zakona, so merodajni za našo vlado še danes.

Ako si pa ogledamo natančno te vzroke, vsled katerih je imela vlada poseben rešpekt pred notarji in odvetniki v primeri s trgovci, najdemo, da so ničevi. Saj jih vlada tudi ne pozna povsod, ker skupine trgovcev in skupine odvetnikov in notarjev morajo plačevati iste davke in morajo naši šefi istotako plačevati pridobninski in dohodninski davek kakor drugi obrtniki. Tudi sicer izgubavata odvetništvo in notarijat v današnjem socialnem času vedno bolj bistvo onega idealnega poklica, kot katerega so ju smatrali nekdanj, in posebno v večjih mestih, deloma pa tudi že pri nas, so se začeli posluževati šefi različnih konkurenčnih sredstev in gotovo je, da se bode to v prihodnje vsled vednega naraščanja stanu še bolj godilo. Da je to istina, začeli so že uvidevati šefi in dunajski odvetnik in državni poslanec dr. Ofner je na shodu naših dunajskih stanovskih tovarišev se izjavil, da ne priznava vzroka, katerega je vporabila vlada za našo izločitev iz zakonske predloge in da se bode tudi potegoval za to, da se tudi odvetniški in notarski uradniki, sploh nastavljeni pri vseh podjetjih, ki so vodijo kot obrt, uvrstijo v zakon.

In ako se že dr. Ofner in z njim tudi drugi naši socialnonapredni šefi, ki so edini kompetentni soditi o svojem stanu, postavijo na edino pravo stališče, kateremu stališču se bodo morali prej ali slej prikloniti tudi drugi, četudi reakcionarni šefi, si je vlada s svojimi tesnosrčnimi nazori izdala le pravi testimonium paupertatis za svoje socialno naziranje in umevanje, čemur se pa pri avstrijskih razmerah navsezadnje ni toliko čuditi.

Da se pa popravi poskus zanikanja cele uradniške skupine, je to v prvi vrsti dolžnost naših šefov samih in njihovih korporacij, odvetniških in notarskih zbornic, ako hočejo biti res socialno napredni. Uvideti bi morale, da se bode kvaliteta našega stanu zboljšala le tedaj, ako se bode zboljšal naš socialni in materijelni položaj. Ako bi stremele odvetniške in notarske zbornice in njih člani za tem, da dobe stalno uradništvo, bi morale že pred desetimi leti, ko se je prvokrat predložil od strani socialnodemokratskih državnih poslancev zbornici zakonski načrt, ki ureja naše službeno razmerje, se ogrevati za ta načrt in delovati na to, da se nas tudi sprejme v ta zakon. To pa se ni zgodilo niti tedaj, niti sedaj po desetih letih, ko je zopet dana prilika za to, ko so postala socialnopolitična vprašanja še bolj pereča kot pred desetimi leti. Nikomur nočemo predbacivati, kratko in malo le trdimo, da z vlado vred tudi velika večina izobraženih državljanov ne umeva ali noče umevati socialnega toka današnje dobe, da se od premnogih strani socialnopolitični problemi ne zasledujejo z nikakim zanimanjem, da bo pa posledica tega, še globočiji prepad kakor pa je ta, kateri nam že sedaj reži nasproti.

Ako bodo vsi stanovi po zakonu ščiteni, samo odvetniški in notarski uradniki ne, kdo pa bo potem še hotel se posvetiti temu stanu? Še tisti nerad, ki bo prisiljen iskati v teh vrstah službe za toliko časa, da jo najde drugod. Ali bo tedaj mogoče govoriti o zmožnih in delavnih odvetniških in notarskih uradnikih, ki bodo imeli tudi veselje in ljubezen do dela in stanu?

Vsak mora uvideti, kam pelje ta pot, in zato je naše mnenje, da bi morale odvetniške in notarske zbornice prve pokazati vladi, da se ne strinjajo več z njenimi srednjeveškimi nazori, zahtevati bi morale, da se sprejme tudi njihovo uradništvo v zakon, da pa tega ne bodo storile, o tem smo prav trdno prepričani.

Zato se pa obračamo mi odvetniški in notarski uradniki do naših, od ljudstva izvoljenih poslancev, v katere stavimo vse zaupanje, obračamo se do njih s prošnjo in pozivom, naj blagovolijo pri glasovanju o tej zakonski predlogi glasovati enoglasno in ne oziraje se na naše šefe, da se mora v zakon o ureditvi službenega razmerja duševnih delavcev sprejeti doslej najbolj brezpraven stan, — stan odvetniških in notarskih uradnikov.

K društveni organizaciji. V nedeljo dne 16. t. m. se je vršil sestanek tovarišev iz Kranja, katerega se je udeležil od društvenega vodstva kot društveni predsednik in načelnik organizacijskega odseka tov. B. Kamenšek. Sestanek je imel namen utrditi organizacijo in seznaniti tovbriše iz Kranja z dosedajnim društvenim delovanjem in z bodočimi nalogami društva in društvenikov ter se informirati o tamošnjih razmerah. Iz dolega nam poročila konstatiramo z veseljem, da se tovariši iz Kranja zavedajo velikega pomena naše organizacije ter pozorno zasledujejo društveno, posebno naše časnikarsko delovanje.

Iz poročila samega posnemamo sledeče: Tov. Kamenšek je pojasnil, zakaj se ni vršil predzadnje nedelje sestanek sočasno s sestankoma v Postojni in Novem mestu, opravičil vse one, katerim se je morebiti pripisovala krivda na tem in prišel na to na dosedajno delovanje društvenega vodstva. Po obširnejši razložitvi akcije radi vstopjema v zakonsko predlogo glede ureditve službenega razmerja trgovskih uslužbencev in zasebnih uradnikov, se je izrekla soglasno želja, naj se deluje s strani društva z vsemi močmi na to, da se nas sprejme v ta zakon. Obljubila se je tudi v tem oziru podpora od njihove strani. Končno je razjasnil poročevalec še razmerje z „Novo Dobo“ in stališče društva napram državnim zvezim in drugim stanovskim društvom. Sestanek se je zaključil z občeno željo, naj se čim preje skliče nov sestanek vseh tovarišev iz Gorenjskega.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda!

Somišljeniki!

Širite in naročajte povsodi „Novo Dobo“! — Zahtevajte list po vseh gostilnah in kavarnah!

Etika in politika.

Predaval v „Akademiji“ dne 24. februarja 1907 g. vseučil. docent g. Albert Bazala iz Zagreba.

— Ponatisk iz „Nove Dobe“.

Bročura po 30 vin. se dobiva v knjigotržnici g. Lav. Schwentnerja v Ljubljani.

Trgovci in obrtniki!

Naročite si

enostavno knjigovodstvo

(trgovske knjižnice 2. in 3. zvezek) pri

FRAN ZELENIK-u v Ljubljani.

Cena 60 vin.

Le „Zvezdna“
* kavina primes

iz Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani je

pravi slovenski izdelek.

FRAN JUVAN

posestnik valjčnega mlina v Srednjih Gameljnih nad Ljubljano

priporoča svoje

izvrstne mlinske izdelke.

Ustanovljeno 1842. Tel.-fon št. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

Prodajalna: Delavnica:
Miklošičeva cesta 6 Igriške ulice 6
nasproti hotela „Union“. Ljubljana.

Za dobro idoče podjetje se išče

upokojen gospod

kateri bi lahko vložil par tisoč kron in bi hotel opravljati par ur na dan pisarniške posle ter denarna opravila. — Zmožnost slovenskega in nemškega jezika potrebna. Prosto stanovanje v zdravem in prijetnem kraju. — Plačilo in obrestovanje po dogovoru.

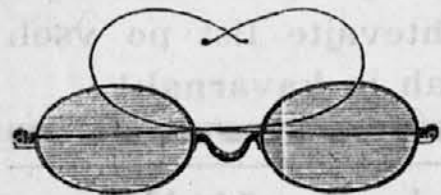
Naslov: Volk, Šoštanj, Štajersko.

Fr. P. Zajec

Ljubljana, Stari trg 26

prporoča svoj dobro urejeni optični zavod, kakor razna očala, ščipalce, daljnogleda, toplomerje, rakomerje itd. — Očala in ščipalci se napravijo natančno po zdravniškem receptu.

Velika zaloga rasnih žepnih in stenskih ur

zlatnine in srebrnine.

Ceniki za optično blago in separati ceniki ur in zlatnine se razpošiljajo franco.

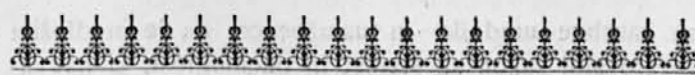
Svojo bogato zalogo

VOZOV

novih in že rabljenih priporoča izdelovatelj vozov

FRAN VISJAN

v Ljubljani, Rimska cesta št. 11.

Lokomobil na paro

8 HP, patent Ruston-Proktor, 20 do 24 konjskih sil, z dvojnimi cilindrom, v rabi še malo časa, se prodaja po jako ugodnih pogojih.

Ponudbe sprejema upravnništvo „Nove Dobe“.

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče št. 4

prporoča slavnim županstvom ter vsem c. kr. in drugim javnim uradom svojo

popolno zalogo uradnih tiskovin,

slavnim hranilnicam in posojilnicam se prporoča tudi v izvrševanje hranilnih knjižic; slavnim narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil, plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje.

Postrežba točna in solidna.

Cene zmerne.

Prva domača dolenska žganjarna
Ivan Rakoše i. dr.
Straža-Toplice

prporoča

Slivovko navadno K 1'— lit.	Tropinovec navad. K 1'— lit.
III. " 1'10 "	III. " 1'10 "
II. " 1'30 "	II. " 1'20 "
I. " 1'50 "	I. " 1'40 "
Drožnik III. " 1'30 "	Brinjevec III. " 1'40 "
II. " 1'50 "	II. " 1'80 "
I. " 1'80 "	I. " 2'— "

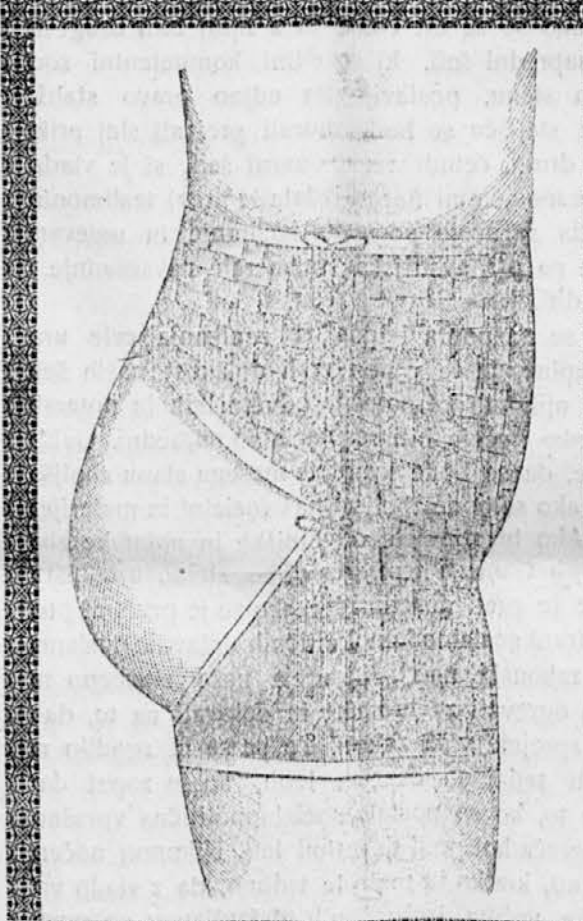
Vinsko žganje (konjak) od 3 do 8 K = 7/10 litra.

Specijaliteta „Slovenec“ narodna grenčica narodni liker od K 1'10 do K 1'20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinejših likerjev od K 1'— do K 1'60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1'— do K 2'— liter i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin komad in sodi 5 vin liter franco Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Izdelovatelja kirurg. instrumentov Br. Hlavka, Ljubljana

atelje za ortopedične aparate in bandaže

Priporočata svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bižejev, irigatorjev aparatov za inhalacije s paro in mrzlo, sterilizirane obveze in pamuka, kakor tudi nogavice za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke, stvari in aparate za samoklistiranje, najboljše kvaliteta gumijevih posteljnih podložk. Vse bangade se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po odredbah p. n. gg. zdravnikov. — Zunanja naročila se točno in diskretno dopošiljajo.

Galvanični poniklovalni zavod z motornim obratom. Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Celovcu Podružnica v Spljetu

Delniška glavnicca: 2.000.000 kron. Reservni fond: 200.000 kron.

Rentni davek plačuje banka sama. Rentni davek plačuje banka sama.

prporoča promese na komunalne srečke po K 15 1/2 žrebanje 2. marca, glavni dobiček K 300.000.
promese na Tiske srečke à K 7. žrebanje 1. aprila, glavni dobiček K 180.000. Obe promesi skupaj le K 21.
obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2 %

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev Hotel. družbe z o. z. Triglav po 500, 1000, 5000 in 10.000 K

AVGUST BELLE

Unec pri Rakeku,

prva in edina domača opekarna s sušilnim stiskanjem (Trockenpressung).

Prične izdelovati pomladi 1908 zidarsko, zarezno in vso drugovrstno opeko v vsaki množini.

Obrtna kreditna zadruga registrovana zadruga z neomejeno zavezo

prporoča zlasti obrtnikom pristop k tej zadrugi. Zadržni namen je zlasti obrtnikom preskrbeti kolikor mogoče cen kredit. Vložne vloge obrestuje po 4 1/2 %

Uradne ure so vsak torek in petek od 11.—12. ure v Zadržni zvezi, Miklošičeva ulica.

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!